

CONSILIUL NAȚIONAL PENTRU COMBATAREA DISCRIMINĂRII
Autoritate de stat autonomă

Operator de date cu caracter personal nr. 11375

HOTĂRÂREA nr. 138
din 17.02.2016

Dosar nr: 749/2016 conexas cu Dos. 730.2016

Petiția nr: 20424/12.12.2014 conexasă cu nr. 19880/09.12.2014

Petent: Asociația pentru Revigorarea Tradiției și Asociația Pro Vita – filiala București

Reclamați:

Obiect: folosirea unui limbaj discriminatoriu la adresa Bisericii Ortodoxe Române și Parlamentului României

I. Numele, domiciliul și sediul părților

I. 1. Numele și domiciliul petentului

1.1.1. Asociația pentru Revigorarea Tradiției, str. Elena Cuza, bl. E8, sc. C, et. 1, ap. 57, Curtea de Argeș;

1.1.2. Asociația Pro Vita, filiala București, str. Brândușelor, nr.3, bl.V78, sc.3, ap.44, sector 3

I. 2. Numele, domiciliul și sediul reclamanților

1.2.1.

II. Obiectul sesizării și descrierea presupusei fapte de discriminare

2.1. Petentele consideră discriminatoriu limbajul folosit în filmulețul postat pe canalul Youtube, în care reclamatul, actor, realizator tv și membru al trupei "Epic Show", a făcut o serie de afirmații la adresa BOR și Parlamentului României.

"- mizerabila Biserică Ortodoxă Română

- structuri manipulative, strâmbe, cretine și reduse
- ciume bubonice
- mâini infecte împutite
- scârbă de religie ortodoxă
- cretini analfabeți, creduli....
- c...ți în sutane
- manualele mânjite de c...t"

III. Procedura de citare

3.1. În temeiul art. 20, alin. 4 din O.G. nr.137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, cu modificările și completările ulterioare, republicată, s-a îndeplinit procedura de citare în data de 09.02.2015, 10.02.2015 și 24.02.2015.

3.2. Având în vedere identitatea de obiect și partea reclamată, dosarele au fost conexe, urmând a se emite o singură hotărâre.

IV. Susținerile părților

4.1 Susținerile petentelor

4.1.1. Petentele consideră discriminatoriu limbajul folosit în filmulețul postat pe canalul Youtube, în care reclamatul, actor, realizator tv și membru al trupei “Epic Show”, a făcut o serie de afirmații la adresa BOR și Parlamentului României.

- “- mizerabila Biserică Ortodoxă Română
- structuri manipulative, strâmbe, cretine și reduse
- ciume bubonice
- mâini infecte împruțite
- scârbă de religie ortodoxă
- cretini analfabeți, creduli....
- c...ți în sutane
- manualele mânjite de c...t”

4.1.1. Astfel, petentele consideră că limbajul folosit constituie discriminare vădită și incitare la ură pe criteriul de religie împotriva unei categorii de persoane, respectiv a celor care fac parte din Biserica Ortodoxă Română, preoți și credincioși, dar și a profesorilor de religie și a elevilor care frecventează orele de religie ortodoxă.

Susținerile reclamatului

4.2.1 Reclamatul susține următoarele: lucrează în mass-media, face o emisiune gen pamflet, însă consideră că a vorbit foarte deschis, în contextul legii prin care copiii erau înscriși forțat/ automat la orele de religie, despre încălcarea libertății religioase. Arată că însuși președintele CNCD a ieșit public și a declarat că o astfel de lege încalcă dreptul părintelui ori a tutorelui la libertate religioasă. Ulterior Curtea Constituțională a declarat legea ca fiind neconstituțională.

De asemenea, reclamatul susține că el a vorbit despre preoți, instituția BOR și Parlamentul României, nu despre religie. Nu a instigat la ură împotriva religiei creștine ortodoxe. Prin urmare, și-a exprimat părerea despre oamenii care conduc aceste două instituții și nu despre religie, în sine.

V. Motivele de fapt și de drept

5.1. În fapt, Colegiul director reține afirmațiile “- mizerabila Biserică Ortodoxă Română

- structuri manipulative, strâmbe, cretine și reduse
- ciume bubonice
- mâini infecte împruțite
- scârbă de religie ortodoxă
- cretini analfabeți, creduli....
- că..ți în sutane
- manualele mânjite de c...t”
- că..ți ordinari

- că..ți în sutane
- în clipa în care o să vă târâți hoiturile peste copiii voștri în școli, să le vomitați lăturile Creației, așteptându-ne pe noi să dăm buzna peste voi în că...le voastre de biserici și să vă predăm evoluția cu torțe în mâini”

5.2. În drept, Colegiul trebuie să analizeze afirmațiile reclamatului din perspectiva echilibrului dintre principiul libertății de exprimare și dreptul la respectarea demnității umane și a nediscriminării (art. 2 alin. (1), art. 15 și art. 2 alin. (8) din O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată).

5.3. Potrivit art. 2 alin. (1) din O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, **prin discriminare se înțelege orice deosebire, excludere, restricție sau preferință pe baza unui criteriu, care are ca scop sau efect restrângerea, înlăturarea recunoașterii, folosinței sau exercitării, în condiții de egalitate a drepturilor omului și a libertăților fundamentale sau a drepturilor recunoscute de lege. O formă a discriminării este hărțuirea reglementată de art. 2 alin. 5 din O.G. 137/2000 ca fiind un comportament pe baza unui criteriu, care duce la crearea unui cadru intimidant, ostil, degradant ori ofensiv.**

5.4. În raport cu protecția demnității umane și dreptul la nediscriminare, art. 2 alin. (8) din O.G. 137/2000 dispune că *„Prevederile prezentei ordonanțe nu pot fi interpretate în sensul restrângerii dreptului la libera exprimare, a dreptului la opinie și a dreptului la informație”.*

De asemenea, potrivit **art. 30 alin 1 și 2 din Constituția României** *„Libertatea de exprimare a gândurilor, a opiniilor sau a credințelor și libertatea creațiilor de orice fel, prin viu grai, prin scris, prin imagini, prin sunete sau prin alte mijloace de comunicare în public, sunt inviolabile. Cenzura de orice fel este interzisă.”*

5.5. Cu toate acestea dreptul la liberă exprimare nu este un drept absolut, iar legiuitorul a instituit în textul constituțional limitele exercitării dreptului la liberă exprimare, astfel, potrivit **art. 30, alin. 6 și 7 din Constituția României** *”Libertatea de exprimare nu poate prejudicia demnitatea, onoarea, viața particulară a persoanei și nici dreptul la propria imagine.*

Sunt interzise de lege defăimarea țării și a națiunii, îndemnul la război de agresiune, la ură națională, rasială, de clasă sau religioasă, incitarea la discriminare, la separatism teritorial sau la violență publică, precum și manifestările obscene, contrare bunelor moravuri.”

În aceste condiții, exercitarea libertății de exprimare comportă și obligații, și poate fi supusă unor condiții, restricții ori sancțiuni, numai în măsura în care acestea sunt prevăzute expres de lege și sunt necesare într-o societate democratică, pentru protecția demnității, reputației sau drepturilor altora.

5.6. Potrivit jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, pentru a fi acceptată o ingerință în dreptul de exprimare, aceasta trebuie **să fie prevăzută de lege** (care la rândul ei trebuie să îndeplinească anumite condiții: să fie previzibilă și accesibilă), **să urmărească un scop legitim, să fie necesară într-o societate democratică și să fie proporțională cu scopul urmărit** (Corneliu Bârsan, *Convenția europeană a drepturilor omului*, vol. I. Ed. C.H. Beck, București, 2005, p. 769-801).

5.7. Raportat la **prima cerință**, cea a **existenței unei prevederi legale**, care să reglementeze ingerința statului în exercitarea dreptului libertății de exprimare este îndeplinită de art. 2 alin. (1) și art. 15 din O.G. 137/2000. De asemenea, Constituția României în art. 1 alin. (3) consacră garantarea demnității omului ca valoare supremă a legii fundamentale și a democrației.

Apreciem că **textele normative în cauză sunt previzibile și accesibile**, deși protejează o valoare fundamentală într-o societate democratică și sunt noțiuni care au și un caracter abstract.

Scopul legitim urmărit constă în protecția demnității umane a persoanelor care fac parte din Biserica Ortodoxă Română și a persoanelor creștin ortodoxe care merg la biserică.

5.9. Pe de altă parte, în contextul **dreptului de a nu fi spus discriminării** și sub acest din urmă aspect, corelativ unui tratament injust, ostil, umilitor sau degradant, trebuie reținut elementul de apreciere al criteriului de la care, un comportament reprobabil care a fi calificat ca ostil, injust până la tratament degradant, astfel cum au statuat instanțele de contencios european, fosta Comisie pentru Drepturile Omului și Curtea Europeană a Drepturilor Omului. Acest element de apreciere este unul variabil, în funcție de circumstanțele cauzei și de efectele aplicării lui, în raport cu sexul, vârsta, starea de sănătate a victimei și alte asemenea elemente referitoare la situația victimei.

5.10. După cum a spus fosta Comisie, expresia „tratamente degradante” are în vedere atingeri grave ale demnității umane, astfel că o măsură care este de natură să coboare statutul social al unei persoane, situația sau reputația ei, poate fi considerată a constitui un asemenea tratament, dacă ea atinge „un anumit grad de gravitate”.

5.11. Potrivit jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, **tratamentul a fost calificat ca fiind "degradant"** dacă a **cauzat victimelor sentimente de teamă, de neliniște și de inferioritate, de natură a le umili și a le înjosi** (a se vedea, în acest sens, Kudla împotriva Poloniei [MC], Cererea nr. 30.210/96, paragraful 92, ECHR 2000-XI).

5.12. Pentru a decide dacă un anumit tratament este sau nu degradant în sensul art. 3 al Convenției, Curtea examinează dacă scopul aplicării lui este acela de a umili sau înjosi victima și dacă, prin efectele produse, a fost adusă o atingere personalității acesteia, într-o manieră incompatibilă cu art. 3 (a se vedea, în acest sens, Raninen împotriva Finlandei, Decizia din 16 decembrie 1997, Reports 1997-VIII, pag. 2.821-22, paragraful 55). Cu toate acestea, absența unui asemenea scop nu ar putea exclude într-o manieră definitivă constatarea unei încălcări a art. 3 (a se vedea, în acest sens, Peers împotriva Greciei, Cererea nr. 28.524/95, paragraful 74, CEDO 2001-III).

Or, în cazurile de încălcare a demnității umane prin discriminare nu este relevantă existența unei intenții și nici a unei victime în concret.

Articolul 15 din același act normativ instituie următoarele: *„constituie contravenție, conform prezentei ordonanțe, dacă fapta nu intră sub incidența legii penale, **orice comportament manifestat în public, având caracter de propagandă naționalist-șovină, de instigare la ură rasială sau națională, ori acel comportament care are ca scop sau vizează atingerea demnității sau crearea unei atmosfere intimidante, ostile, degradante, umilitoare sau ofensatoare, îndreptat împotriva unei persoane, unui grup de persoane sau unei comunități și legat de apartenența acesteia/acestui la o rasă, naționalitate, etnie, religie, categorie socială sau categorie defavorizată, ori de convingerile, sexul sau orientarea sexuală a acestuia/acesteia**”.*

5.13. Raportat la speță, Colegiul director reține că partea reclamată, în calitate sa de persoană care se expune public, fiind actor și realizator tv, având și o emisiune gen pamflet, și-a exprimat opinia publică despre o categorie de persoane, respectiv cele care conduc instituția Bisericii Ortodoxe Române și, inclusiv, a celor care o frecventează.

Mai mult, acesta prin exprimarea opiniilor personale a instigat la o atitudine negativă față de instituția bisericii, mesajele și comentariile având un conținut peiorativ. Sub acest aspect, calitatea părții reclamate de persoană publică care ocupă o funcție/poziție ce are ca principal obiect “transmiterea de informații” este importantă în aprecierea faptei supuse analizei.

Colegiul va analiza dacă plângerea, în fapt, îndeplinește condițiile prevăzute la art. 15 din O.G. 137/2000, respectiv:

- constituie un comportament manifestat în public;

- comportamentul are caracter de instigare sau/și vizează atingerea demnității ori/și crearea unei atmosfere de intimidare, ostilă, degradantă, ofensatoare, îndreptată împotriva persoanelor care conduc instituția Bisericii Ortodoxe Române și, inclusiv, a celor care o frecventează.

5.14. În acest sens, Colegiul director reține că este mai mult decât evident “spațiul public”, având în vedere faptul că afirmațiile au fost postate pe canalul youtube, putând fi vizionat de către oricine, oricând. Așa cum a statuat și instanța de judecată, spațiul virtual prin care se transmit informații publicului și mai mult, oferă posibilitatea publicului de a-și exprima opiniile, constituie o pagină personală susceptibilă de a fi vizualizată de către mai multe persoane, iar în acest caz informația difuzată capătă un **caracter public** (vezi Sentința nr. 21 din 17 ian 2013 a C.A. Tg. Mureș).

5.15. Cu privire la comportament/afirmații, Colegiul reține că reclamatul, în contextul legii prin care copiii erau înscriși forțat/automat la orele de religie, fără ca părintele ori tutorele să-și dea acordul, și-a exprimat poziția/părerea într-un limbaj discriminatoriu și incitator la adresa persoanelor care conduc instituția Bisericii Ortodoxe Române și, implicit, la adresa enoriașilor. Astfel, a folosit un limbaj extrem de vulgar, trivial chiar, cu privire la nemulțumirea față de un act normativ, o instituție a statului și oamenii care o conduc.

Modul dur în care reclamatul le “sugerează” persoanelor gay ce pot face pentru a câștiga mai mult respect și înțelegere de la majoritari, deși acesta susține că nu-i va discrimina niciodată, că-i va accepta mereu, **Sunteți oameni anormali, oricât vă deranjează că v-am numit așa ... dar, dacă vă asumați “diferența”, faceți-o cu eleganță, discreție, convingere, nu neapărat dând iama în dulapul femeilor și în fardurile lor. Nu ne agresați vizual copiii pe stradă...**” intră sub incidența prevederilor art. 2 alin 1 și art. 15 din OG nr. 137/2000, republicată.

Colegiul este de opinie că afirmațiile părții reclamate constituie un comportament care se plasează în strânsă legătură cu religia, iar prin natura lor duc la crearea unui cadru ostil, intimidant și ofensiv ce se răsfârge, în mod particular, asupra unei comunități de persoane, în speță atât persoanele care conduc instituția Bisericii Ortodoxe Române, cât și a celor ce o frecventează. Din acest punct de vedere, Colegiul este de opinie că afirmațiile părții reclamate, sub aspectul efectului creat, au fost de natură a conduce la atingerea dreptului la demnitate a persoanelor în cauză (preoți și enoriași), în sensul prevederilor art. 2 alin.5 din O.G. nr. 137/2000 republicată.

5.16. Măsura constatării și sancționării unui astfel de comportament **este necesară într-o societate democratică** în care demnitatea umană este garantată. Demnitatea umană este un element important în respectul de sine al oricărui cetățean.

Măsura este proporțională cu scopul urmărit, astfel constatarea contravenției și aplicarea unei sancțiuni sunt proporționale cu necesitatea protecției demnității umane a persoanelor ortodoxe din România.

5.17. Totodată, Colegiul director reține că este esențial pentru persoanele care se exprimă public **să evite comentarii care pot răspândi și conduce la creșterea intoleranței** (a se vedea Feret v. Belgium (no. 15615/07), Chamber of Judgment of 16 July 2009 – Curtea Europeană a Drepturilor Omului).

5.18. În temeiul celor mai sus, Colegiul director constată că s-au îndeplinit condițiile prevederilor art. 2 alin. (1) coroborat cu art. 15 din O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare.

Față de cele de mai sus, în temeiul art. 20. alin.(2), din O.G.137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, cu modificările și completările ulterioare, **cu unanimitate,**

COLEGIUL DIRECTOR HOTĂRĂȘTE:

1. Aspectele sesizate intră sub incidența prevederilor art. 2 alin.1 și art. 15 din O.G. nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată;
2. Sancționarea reclamatei cu amendă contravențională în valoare de 3000 lei, potrivit art.2 alin.11 și art. 26 alin.1 din O.G. Nr. 137/2000 coroborat cu art. 8 din O.G. nr.2/2001 privind regimul juridic al contravențiilor, cu modificările și completările ulterioare;
3. O copie a hotărârii se va transmite părților.

VI. Modalitatea de plată a amenzii

6.1. Amenda contravențională se va plăti la Direcția de Impozite și Taxe a municipiului Cluj Napoca, conform Ordonanței nr.2/2001 privind regimul juridic al contravențiilor. Contravenientul este obligat să trimită dovada plății amenzii către Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării (cu specificarea numărului de dosar).

VII. Calea de atac și termenul în care se poate exercita

Prezenta hotărâre poate fi atacată la instanța de contencios administrativ, potrivit **O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare, republicată și Legii nr. 554/2004 a contenciosului administrativ.**

Membrii Colegiului Director prezenți la ședință

ASZTALOS CSABA FERENC – Membru

BERTZI THEODORA – Membru

DINCĂ ILIE – Membru

GHEORGHIU LUMINIȚA – Membru

HALLER ISTVAN – Membru

LAZĂR MARIA – Membru

JURA CRISTIAN – Membru

MANOLE FLORIN – Membru

POPA CLAUDIA SORINA – Membru

Data redactării: 03.03.2015

Motivat în fapt și în drept Asztalos Csaba Ferenc
Angelica Paraschiv Gergely

Notă: prezenta Hotărâre emisă potrivit prevederilor legii și care nu este atacată în termenul legal de 15 zile, potrivit **OG 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare și Legii 554/2004 a contenciosului administrativ**, constituie de drept titlu executoriu.

Verificat SCSRP